

A betiltottak nyilvánosan

Kelet-Európa alternatív, féllegális vagy illegális kiadványait oroszról kölcsönzött szóval már hosszú ideje szamizdatnak, azaz önálló kiadásnak nevezik. Az utóbbi években mind több ilyen sajtótermék látott napvilágot – még ha ezt a belügyi szervek meg is nehezítették. Itt csupán vázlatosan követhető történetüknek további találos kérdése: a pluralizálódás fellibben-ti-e róluk a szamizdatság fátylát? 80 forintos belépődíj ide vagy oda, valósággal tolongtak a kíváncsiak január végén az első magyar nyilvános szamizdatkiállításon és -vásáron, amely incidens nélkül zajlott le.

A Beszélő mintegy hat éve folyóiratszerűen, úgy negyedévente kerül olvasói elé, átlagosan 90–120 oldalon, A/4-es formátumban, mostanra már 4000 példányban. A lap szerkesztőinek felfogása többnyire a Szabad Demokraták Szövetségének szellemiségéhez áll legközelebb; ezért felmerült ma az, hogy kizárólag az ő szócsövüké váljon. Az általában 100 Ft-os, túlnyomórészt értelmiségiekhez szóló folyóirat kiadását újabban az Athenaeum Nyomda vállalná.

Míg a Beszélő cikkei szerzői saját nevével jegyzik, a Demokratái körülbelül fele részben írói álnéven jelentkezik. Ez utóbbi lapot az ABC nevű független kiadó jelenteti meg.

Szamizdatjaink tükrében hazánkban nincs valódi társadalmi bázisa a szélsőjobb oldali szervezkedésnek. Az e sajtóban talán a legjobboldalibbnak számítható *Demokrata* is gyökeresen szemben áll az ilyen szemlélettel. A *Demokrata* legalább havonta megjelenik, de fontosabb politikai események idején előfordult már, hogy he-

tente került olvasóihoz. Az illegális sajtóban ez szokatlan, mint ahogy viszonylag mutató külsője is az: xerox fotómásolati technikával készül. A *Demokrata* minden ellenzéki véleményt szívesen tükröz, s külföldi hírforrásokból is bőven merít. Igen jó kapcsolatokat ápol a lengyel

Fidesz-hírek címmel adja ki a Fiala Demokraták Szövetsége sajtát, tavaly óta megjelenő havi orgánumát. Az igényesebb nyomdatechnikával, A/5-ös méretben, általában hatvan oldal körüli terjedelemben kiadott lapra a Fidesz nem óhajt megjelenési engedélyt kérni. Álláspontja ugyanis az, hogy egyenlő jo-

utasította vissza az Athenaeum Nyomda ajánlatát lapjának hivatalos kiadására.

Égtájak között címmel, antológia-szerű tartalommal jelenik meg a legirodalmibb magyar szamizdat. Két szerkesztője hozzávetőlegesen fele részben írója is saját, négy éve, stencilezve megjelenő lapjának. Évente négyszerszor átlagosan 200–300 példányban adják közre. Legutóbb karácsony táján jelent meg. Időszerű politikai eseményekkel e folyóirat ritkán foglalkozik.

Mellőzött vagy tiltott politikai művek, regények, kiadványok megjelentetésé-vel tűnt fel a 7–8 éve működő *Katalizátor Iroda*. Az általa kiadott legsikeresebb művek példányszáma eléri az ötezret. Ez utóbbiak közé tartozik *Faludy György: Pokolbeli víg napjaim*, *Kovács Ferenc: Magyarország megszállása* vagy *Eörsi István* börtönnaplója, az *Emlékezés a régi szép időkre*.

A *Republikánus Lapokat* az ABC Független Kiadó változó gyakorisággal jelenteti meg. Ezek az egyesével stencilezett, A/4-es újságlapok a Republikánus Kör véleményét, aktualitásokhoz kötődő állásfoglalásait terjesztik.

A *Magyar Október Szabadsajtó Tá-
jékoztató Szolgálat* elsősorban az emigrációs magyarságé. Az 1957-ben megalakult szervezet székhelye Londonban van. Itthon általában csupán külföldön kiadott, becsempészett könyveiről ismert. Nagy sikere volt *Gloria Victis* című, 1956 külföldi irodalmi visszhangjából tallózó összeállításának. (Ezt utóbb a Katalizátor Iroda is megjelentette.) A legfrissebb Londonból Magyarországra eljutott kötetük *Méray Tibor: Nagy Imre élete és halála*.

INCONNU – ez a neve a képzőművészek egy olyan csoportjának, amely szívesen vállalja plakátok készítését, kiadványok illusztrálását a különféle alternatív mozgalmak részére. A 4–5 éve jelentkező INCONNU véleményét olykor írásban is közlésezi, többnyire olyan dátumokhoz kötve, amelyeket magyar sorsfordulónak tekintenek, mint március 15-e, június 16-a (Nagy Imre kivégzése), október 6-a (az aradi vértanúk napja), illetve október 23-a. **Vátz László**

JELENTŐSEBB MAGYAR SZAMIZDATOK

A lap neve	kezdet	Megjelenésének gyakorisága	Példányszáma
Demokrata	évtizedünk elején	általában havonta	1000–3000
Beszélő	évtizedünk elején	negyedévenként	4000
Hiány	1988	havi	10 000–15 000
Fidesz-hírek	1988	havi	4000

Szolidaritással, a csehszlovák *Charta '77*-tel, a szovjet *Glasz-nosztj Klubb*al, s gyakran fordít le román rölapokat is.

gokra tart igényt az MSZMP-vel és a KISZ-szel, s mivel e két szervezet hivatalosan soha nem jegyeztette be magát, ezt a Fidesz sem teszi. Hasonló alapról

Malév-reklám, új arculattal

Csintalan gyerekek, mosolygós biztonsági emberek, impozáns Boeing gép, dinamikus muzsika – mindez harminc másodpercben összesűrítve a magyar légitársaság hamarosan bemutatásra kerülő moziklipje. A közelmúltban a sajtó- és propagandaosztály keretében megalakult MALÉV Reklámstúdió első produkcióját a szakmai és nagyközönség a 21. magyar filmszemlén a versenyművek közötti szünetben láthatja majd. Az első, Gárdos Péter rendezte MALÉV-klípet még öt követi, amelyeket a magyar légitársaság neves filmrendezőikkel kíván elkészíttetni.

– A MALÉV eddig kialakult képéből csupán a kék-fehér szín maradt – mondja Sándor Péter, a reklámstúdió vezetője –, egyébként egy teljesen új image kiépítésén dolgozunk. Az új képhez új filozófia is kapcsolódik, azaz: „A MALÉV hid, amely összeköt”. Erre a mondatra épülnek a készülő filmek, és egyéb reklámakciók mint például a hónap embere a MALÉV-nál. Repülőnyelven szólva a magyar légitársaság reklámsai az idén hangsebességre kapcsolnak.

